

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО**

Факультет дошкільної та початкової освіти імені Валентини Волошиної

Кафедра початкової освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

**ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ
ІГРОВОГО КОМПОНЕНТУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В
НУШ**

Студентки II курсу МАП групи
Освітньої програми: Початкова освіта.
Дошкільна освіта
Спеціальності : 013 Початкова освіта
Галузі знань : 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти: магістр
Білокур Інни Юріївни
Науковий керівник: Жовнич О.В.,
Кандидат пед.наук, доцент кафедри методики
навчання іноземних мов

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

Зміст

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИНІ ЗАСАДИ ЧИТАННЯ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ВИД МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1 Психофізіологічна основа техніки читання англійською мовою.....	7
1.2 Методичні основи навчання техніки читання.....	16
1.3 Види помилок у читанні англійською мовою.....	34
1.4 Система вправ і завдань для формування компетентності у читанні...44	
РОЗДІЛ 2. ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	52
2.1 Використання ігрових технологій на уроках англійської мови	52
2.2 Мотивація навчальної діяльності учнів засобами гри.....	60
2.3 Аналіз різних ігрових технологій у межах реалізації концепції «Нова українська школа»	73
2.4 Дослідження ефективного методу навчання читання англійською мовою	83
ВИСНОВКИ	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

На сьогодні освіта в Україні виходить на якісно новий щабель, зумовлений змінами в суспільно-політичному житті, формуванням нових концептуальних засад національної системи освіти, спрямованих, насамперед, для вдосконалення навичок читання та мовлення учнів підвищення культури мовлення, яке є ключовим в читацькій компетентності учня.

Загалом, освіта має створити інтелектуальні, соціальні та моральні умови для школярів, можливість, яка дозволить виховати люблячих громадян, а зі стратегічної точки зору, створити основу народного суспільства, в основу якого покладено розвиток освіти, вихованості, культури, як найцінніше. Ці всі чинники сприяють стрімкому розвитку нашої держави.

Тобто можна сказати, що повне володіння мовами необхідне дитині, як для набуття різноманітних знань, так і для удосконалення особистого розвитку. Освоювати елементарні правила культури мовлення і застосовувати літературний розвиток потрібно вже в учнів початкової школи. В основі навчання початкової школи, в учнів закладаються основи розуміння закономірностей мовлення, функціональних особливостей мов у процесі комунікативної діяльності учнів, особливо на уроці іноземної мови.

У молодших школярів формується розгорнута навчальна діяльність (уміння вчитися) через оволодіння організаційними, мовленнєвими, пізнавальними, комунікативними й контрольними-оцінними вміннями та навичками. Освітніми результатами цього етапу школи є повноцінні мовленнєві, читацькі вміння і навички, узагальнені знання про реальний світ у його зв'язках та залежностях, розвинені сенсорні вміння, мислення, уява, пам'ять, здатність до творчого самовираження.

Формування навичок читання у молодших школярів, за допомогою ігрових технологій, допоможе дітям збагатити їх мовленнєву культуру, що потім пізніше полегшить дітям адаптацію в суспільстві, активізується словниковий запас, розвивається і комунікативна компетентність, що

викликає в дітей інтерес до говоріння іноземною мовою та формує бажання читати чи дізнаватися щось нове відповідно до віку дітей.

Аналіз наукової, психолого-педагогічної та методичної літератури з окресленої нами проблеми дослідження свідчить про зацікавленість учених питаннями формування навиків читання школярів основної школи на уроках англійської мови через використання різноманітних ігрових форм, засобів (З. Цветкова, В. Плахотник, О. Кузьменко, Е. Тен, а також С. Bran Luran, G. Doman, S. Wren та ін.) Зокрема, М. Кравченко, О. Ленська, М. Біболєтова розглядали проблеми навчання читання англійською мовою дітей молодшого шкільного віку; І. Степнова, З. Нікитенко, О. Негневицька, О. Бігич – свої праці присвячували вивченню алфавіту, розробляють ігрові вправи для навчання техніки читання та письма. В своєму науковому дослідженні М. Денисенко висвітлила навчання техніки читання англійською мовою учнів початкової школи, а К. Онищенко, А. Старков, М. Біболєтова, І. Верещагіна, З. Нікитенко, С. Фоломкіна та інші створили низку технологій та відповідних прийомів, стосовно формування навиків читання у учнів початкових класів на уроках англійської мови.

Не зважаючи на велику кількість наукових досліджень, практика сучасної початкової школи свідчить про недостатньо використаний потенціал ігрових технологій при формуванні навиків читання на уроках англійської мови у молодших школярів. Таким чином, педагогічна значущість проблеми активізації навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів, її недостатній дидактичний рівень опрацювання визначили актуальність теми дослідження: **«Формування навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови в НУШ»**

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати ефективність застосування ігрового компоненту на уроках англійської мови в НУШ з метою формування навичок читання та визначити відповідні педагогічні умови.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

1. вивчити психофізіологічні основи техніки читання англійською мовою в дітей молодшого шкільного віку;
2. з'ясувати сучасний стан сформованості навичок читання на уроках англійської мови в учнів початкових класів;
3. обґрунтувати педагогічні умови які сприятимуть формуванню навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови;
4. схарактеризувати форми та методи роботи з формуванню навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови.

Об'єкт дослідження – процес формування навичок читання на уроках англійської мови у початковій школі.

Предмет дослідження – використання ігрового компоненту для формування навичок читання на уроках англійської мови.

Гіпотеза – формуванню навичок читання молодших школярів буде проходити успішніше, за таких умов: в роботі реалізовувати можливість вільної творчості дитини, спільної творчості з однолітками і дорослими; створити атмосферу ігрової діяльності, тим самим підвищуючи активність дитини; використовувати різноманітність ігрові форми та методи роботи на уроках англійської мови

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що:

вперше теоретично обґрунтовано педагогічні умови які сприятимуть формуванню навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови; *уточнено*: критерії сформованості навичок читання на уроках англійської мови.

Практичне значення дослідження полягає у впровадженні педагогічних умов формуванню навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови молодших школярів в практику роботи закладів загальної середньої освіти; виокремлені форм, методів роботи з формуванню навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови в НУШ.

Експериментальна база дослідження: Барський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів №1 Барської міської ради.

Методи дослідження: в роботі використовувалися теоретичні (аналіз, узагальнення, порівняння, систематизація) та емпіричні (спостереження) методи дослідження.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дипломної роботи обговорювалися й дістали позитивну оцінку на міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід» в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка.

Публікації. Матеріали дипломного дослідження знайшли відбиток в трьох одноосібних публікаціях.

Білокур І.Ю. Використання ігрових технологій під час навчання. *Розвиток гнучких умінь (soft skills) у процесі освітньої діяльності: вітчизняний та зарубіжний досвід:* тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Глухів, 16 лют. 2022 р. Глухів, 2022. С. 26–29.

Білокур І.Ю. Ігровий компонент при навчанні техніки читання англійською мовою у НУШ. *Гейміфікація як тренд сучасної освіти та культури в епоху діджиталізації:* тези доп. онл.-конф. м. Луцьк, 23 лют. 2022 р. Луцьк: Good books, 2022.

Білокур І.Ю. Проблема добору ігор для навчання читання англійською мовою у НУШ. *Розвиток особистості молодшого школяра: сучасні реалії та перспективи:* тези доп. всеук. наук.-практ. інт.-конф. мол. наук. та студ., Україна, 27-28 жовтня 2022 р. Україна, 2022.

Структура роботи зумовлена логікою дослідження і складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань), додатків. Загальний обсяг дипломної роботи – 126 сторінках, основний зміст викладено на 88 сторінках.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного наукового дослідження на тему «Формування навичок читання з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови в НУШ» ми досягли поставленої мети через реалізацію виконаних завдань у результаті чого нами:

- опрацьовано психофізіологічну основу техніки читання англійською мовою;
- ознайомлено з методичними основами навчання техніки читання;
- проаналізувано види помилок у читанні англійською мовою;
- висвітлено системи вправ та завдань для формування компетентності у читанні;
- досліджено використання ігрових технологій на уроках англійської мови;
- опрацьовано матеріал про мотивацію навчальної діяльності учнів засобами гри;
- проаналізовано використання ігрових технологій у межах реалізації концепції «Нава українська школа».
- досліджено використання різних методик навчання читання на уроках англійської мови.

Проведена наукова діяльність дозволила нам зробити наступні висновки:

1. Під технікою читання розуміється правильна вимова написаного, швидкість і точність встановлення буквено-звукових відповідностей, чіткість застосування правил читання, уміння прогнозування мовного матеріалу, володіння синтаксичним членуванням речень і правильне його інтонування. Молодші школярі повинні насамперед засвоїти нову графічну систему на рівні першої сигнальної системи. Це можливо, якщо вони в процесі виконання спеціальних вправ оволодівають співвіднесенням комплексів графічних символів з їх значеннями, вже засвоєним більш менш в усній мові.

2. Гра є основним видом діяльності дитини в молодшому шкільному віці. Це - ефективний засіб для розвитку інтересу до вивчення іноземної мови, що допомагає сформувати мовну та мовленнєву компетенції учнів початкової школи. Гра на уроці значно полегшує освітній процес, наповнює його цікавим змістом, дає широкі можливості для практичного застосування вивченого матеріалу. В умовах гри формується характер дитини, відбувається її підготовка до комунікативної взаємодії. Важливо врахувати, що успішність використання ігрової ситуації на уроці буде залежати від чіткої організації, залучення всіх учнів до гри та систематичності її проведення. Вважаємо, що такий підхід сприятиме підвищенню навчальної активності школярів молодшого шкільного віку.

3. В процесі навчання читанню потрібно продумати пояснюючі і диференціальні вправи та ігрові ситуації, направлені на закріплення правил розпізнання графем при читанні. Прийом гри має безсумнівну дидактичну цінність, адже гра сприяє ефективному засвоєнню матеріалу, поліпшенню загального настрою в класі, а також ламанню психологічних бар'єрів. Завдання педагога полягає в тому, щоб знайти максимум педагогічних ситуацій, у яких може бути реалізоване прагнення дитини до активної пізнавальної діяльності..

4. Навчання читання англійською мовою в молодшому шкільному віці є важливим процесом для кожної дитини. Адже у дітей цього віку добре розвинений фонематичний слух, точна імітація, схильність до наслідування та потреба в спілкуванні. Тому ще з перших уроків англійської мови учнів потрібно знайомити з буквами англійського алфавіту і поступово, спираючись на засвоєний ними лексико-граматичний матеріал, вчити читати

Проведене наукове дослідження дало можливість збагатити власний досвід та переконатися в тому, що сучасним педагогам необхідно накопичувати цікавий, різноманітний ігровий матеріал, створюючи власну ігротеку, набувати навичок педагогічно-ігрової майстерності та готуватися до організації ігрової діяльності на уроках англійської мови в Новій українській школі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бедкова О.М. Кейс-метод, як особливий вид навчального матеріалу. URL: <http://interconf.fl.kpi.ua/node/1272> (дата звернення: 12.03.2022).
2. Биркун Л.В. Наша англійська : Підруч. для 3-го класу загальноосвіт. навч. закладів. Київ, 2004. С. 152
3. Використання мнемотехніки на уроках англійської мови. URL: http://teach-engl.blogspot.com/p/blog-page_27.html (дата звернення: 08.09.2022).
4. Вчимо правила читання англійською мовою. URL: <https://grade.ua/uk/blog/pravila-chteniya-na-anglijskom-yazyke/> (дата звернення: 22.06.2022).
5. Горбатова Н. С. Робота над текстом як засіб розвитку комунікативної компетентності молодших школярів. Формування творчої особистості в умовах компетентнісної освіти : зб. наук. праць. Кривий Ріг, 2016. Вип. 9. С. 122–127.
6. Денисенко М.В. Використання «кольорового» читання англійською мовою в початкових класах школи / М.В. Денисенко // Іноземні мови. 2001. № 3. С. 36-37.
7. Денисенко М.В. Навчання учнів початкової школи техніки читання англійською мовою : дис. канд. пед. наук : 13.00.02. Київ, 2004. 471 с.
8. Дьяченко Н. П. Вірші, римування та пісні як засіб підвищення ефективності уроку англійської мови. Педагогічний вісник. 2014. № 3. С.30
9. Завіниченко Н. Б. Особливості розвитку комунікативної компетентності майбутнього практичного психолога системи освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук: 19.00.07. Київ, 2016. 19 С.
10. Застосування ігрових технологій на уроках англійської мови. URL: <https://sites.google.com/site/sitenkoyulia/zastosuvanna-igrovih-tehnologij> (дата звернення: 26.06.2022).

11. Ігри для вивчення англійської мови. URL: <https://uzhgorod.net.ua/news/164684> (дата звернення: 26.06.2022).
12. Ігрові технології на уроках англійської мови. URL: <https://mylogos.vn.ua/index.php/blog-pedagogiv/blog-tetyani-belya/item/3314-igrovi-tekhnologiji-na-urokakh-anglijskoji-movi> (дата звернення: 26.06.2022).
13. Картки для англійської мови для вивчення слів: для дітей і безкоштовно. URL: <http://poradu24.com/english/kartki-dlya-anglijsko-movi-dlya-vivchennya-sliv-dlya-ditej-i-bezkoshtovno.html> (дата звернення: 11.05.2022).
14. Кучай О. В. Компетенція і компетентність – відображення цілісності та інтеграційної суті результату освіти. Рідна школа. 2009. №11. С. 44-48
15. Котенко О.В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Котенко, А.В. Соломаха [та ін.] – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. – 356 с
16. Махінов В. Формування іншомовної комунікативної компетентності при вивченні іноземних мов як основи комунікативної культури студента. Педагогічні науки. 2014. Вип. 116. С. 14.
17. Мартинова Р.Ю. Цілісна загально дидактична модель змісту навчання іноземних мов: [монографія] / Р.Ю. Мартинова. - К.: Вища шк., 2004. - 454с.
18. Навчання читанню на уроках англійської мови. URL: <https://vseosvita.ua/library/navcanna-citannu-na-urokah-anglijskoi-movi-383048.html> (дата звернення: 12.04.2022).
19. Нечипорук О. В. Іншомовна компетентність як передумова професійного розвитку педагога. Педагогічний пошук. 2014. № 2 (82). С.57-60.

- 20.Онищенко К.І. Ігровий компонент у навчанні техніки читання англійською мовою / К.І. Онищенко // Іноземні мови. 1995. № 1. С. 36-37.
- 21.Основи методики викладання іноземних мов. Київ, 2015. 335 с.
- 22.Описи методики навчання читання іноземними мовами. Київ, 2013. 175
- 23.Панова Л.С. Методика навчання іноземних мов у загальноосвітніх навчальних закладах: [підручник] / Л.С. Панова, І.Ф. Андрійко, С.В. Тезікова [та ін.]. К.: ВЦ «Академія», 2010. 328 с.
- 24.Плахотник В.М. Навчання орфографії важких слів англійською / В.М. Плахотник // Іностр. яз. у шк. 1999. №1. С. 90-92.
- 25.Плахотник В.М., Полонська Т.К. English : Підруч. для 1-го кл. загальноосвітн. шк., ліцеїв та гімназій. Київ, 1999. 272 с
- 26.Побірченко Н. С. Компетентнісний підхід у вищій школі : теоретичний аспект. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. URL: <http://advancedscience.org/2011/2/2011-01-02-083.pdf>.
- 27.Полонська Т.К. Методи навчання читання іноземною мовою учнів початкової школи. Проблеми сучасного підручника. 2017. Вип. 18. С. 161–170.
- 28.Поляков В.М. Організація аудіовізуальної інформації в навчальних відеофільмах для методичної підготовки вчителів іноземної мови. Методика преподавания иностранных языков. Київ, 1984. Вып. 13. С. 92–93
- 29.Процес навчання техніки читання англійською мовою з використанням ігрового компоненту на уроках англійської мови в початкових класах. URL:https://knowledge.allbest.ru/pedagogics/2c0b65635a3ad69a5d53a88521206c37_0.html (дата звернення: 02.06.2022)
- 30.Рибінська Ю.А. Методичні основи формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх філологів засобами

- креативного перекладу : монографія. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ:Астон, 2013. 299 С.
- 31.Рогова, Г.В. Методика навчання іноземних мов у середній школі / Г.В. Рогова: монографія. Освіта, 1991. 240с
- 32.Роман С.В. Психолого-дидактичні та методичні засади сучасного навчання іноземних мов у початковій школі / С.В. Роман // Іноземні мови. 2012. №3. С. 28-35
- 33.Система вправ для навчання учнів початкової школи. URL: <https://naurok.com.ua/sistema-vprav-dlya-navchannya-inozemno-movi-v-uchniv-pochatkovo-shkoli-269854.html> (дата звернення: 15.08.2022).
- 34.Скляренко Н.К. Навчання читання англійською / Н.К. Скляренко. К., 2010. С. 104-165.
- 35.Старков А.П. Навчання англійської мови у середній школі/А.П. Старков. К., 2011. 224 с.
- 36.Старков А.П., Діксон Р.Р., Рібаков М.Д. Англійська мова : Навч. посіб. для 5 кл. середн. шк. Київ, 2010. С. 223
- 37.Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / Сухомлинський В.О. // Вибрані твори: в 5-ти т. Т. 3. К.: Рад. школа, 1977. 670 с
- 38.Сучасні ігри для вивчення англійської мови. URL: <https://vseosvita.ua/news/suchasni-ihry-dlia-vyvchennia-anhliiskoi-movy-onlain-pochatkovi-riven-5782.html> (дата звернення: 05.06.2022).
- 39.Т. Є. Єременко, О. М. Трубіцина, І. О. Лук'янченко, А. А. Юмрукуз Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультетів. Навчальний посібник з курсу методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти / Т. Є. Єременко, О. М. Трубіцина, І. Лук'янченко, А. А. Юмрукуз. – Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського. Одеса, 2018. 201 с.
- 40.Тарнопольський О.Б. Методика проведення рольових та ділових ігор у навчанні іноземних мов / О.Б.Тарнопольський. Дніпропетровськ: Видавництво ДУЄП, 2003 – 249 с.

41. Тестовий контроль рівня сформованості навичок і вмінь читання англійською мовою в учнів початкової школи. Іноземні мови № 1, 2003.
42. Шастова І.В. Методи навчання шестирічних школярів техніки читання англійською мовою / І.В.Шастова // Іноземні мови. 2013. №1. С. 17 - 35.
43. Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей : програма, метод. реком. / Т.М. Шкваріна. К.: Шк. світ, 2008. 112 с
44. Як мотивувати учнів до навчання: лайфхаки від колег. URL: <https://www.classtime.com/blog/yak-motyvuvaty-uchniv-do-navchannya/> (дата звернення: 18.04.2022).
45. Як мотивувати учнівство до вивчення іноземних мов. URL: <https://nus.org.ua/view/yak-motyvuvaty-uchnivstvo-do-vyvchennya-inozemnyh-mov/> (дата звернення: 16.04.2022).
46. «Ten commandments for motivating language learners: results of an empirical study» by Z. Dornyei and K. Csizer, Language Teaching Research, Hodder Arnold 1998;
47. Buzan T. Reading faster and more efficiently. BBC Books, 1989. P. 35–4; 28
Roberts B. The Evolution of the Young Child's Concept of Word as a Unit of Spoken and Written Language. Reading Research Quarterly. 1992. Vol. 27(2). P. 125–138
48. Lapp D. & Flood J. Where's the Phonics? Making the Case (again) for Integrated Code Instruction. (point – counterpoint). Reading Teacher. 1997. Vol. 50(8). P. 96–98
49. Latha R.H. A Reading Programme for Elementary Schools. Forum. 1999. Vol. 37(4). P. 12–15.
50. Wren S. The Cognitive Foundations of Learning to Read: A Framework. Southwest Educational Development Laboratory. 2001. URL: <https://www.sedl.org/reading/framework/framework.pdf>